

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om djuravelsverksamhet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om djuravelsverksamhet (RP 20/2018 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Katri Valjakka, jord- och skogsbruksministeriet
- överinspektör Sanna Varjus, Livsmedelssäkerhetsverket
- produktgruppschef Pirkko Taurén, Faba
- forskarprofessor Esa Mäntysaari, Naturresursinstitutet
- veterinär Leena Suojala, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- professor Asko Mäki-Tanila, Helsingfors universitet, agrikultur-forstvetenskapliga fakulteten.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finlands Veterinärförbund
- Finlands Hippos rf
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf.

Inget yttrande av

- justitieministeriet
- finansministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om djuravelsverksamhet ändras till den del verkställandet av Europeiska unionens nya, direkt tillämpliga lagstiftning om djuravel förutsätter nationella bestämmelser. Unionslagstiftningen har trätt i kraft i Europeiska unionen och ska tillämpas i medlemsstaterna från och med november 2018.

Betänkande JsUB 9/2018 rd

Lagen om djuravelsverksamhet ska fortfarande innehålla bestämmelser bland annat om godkännande av sammanslutningar som för stambok eller avelsregister och godkännande av avelsprogram och om avelsprogram, förande av stambok och avelsregister och införandet av djur i dessa, härstamningsbevis och import av avelsdjur och deras könsceller och embryon från tredjeländer. Det närmare materiella innehållet i dessa bestämmelser bestäms dock på basis av ovannämnda unionslagstiftning om djuravel.

I den nya unionslagstiftningen om djuravel förutsätts det att medlemsstaten ska utse en behörig myndighet. I Finland föreslås Livsmedelssäkerhetsverket bli behörig myndighet. Verket är redan i dag behörig myndighet när det gäller att sköta de myndighetsuppgifter som avses i lagen om djuravelsverksamhet, såsom godkännandet av och tillsynen över aktörer. Livsmedelssäkerhetsverkets skyldighet att utöva tillsyn utvidgas i viss mån jämfört med gällande lagstiftning, eftersom den nya unionslagstiftningen om djuravel innehåller en tillsynsskyldighet och bland annat förutsätter tillsyn genom stickprov, som är ett nytt krav.

Lagen avses träda i kraft den 1 november 2018. Godkännanden i fråga om de sammanslutningar som före lagens ikraftträdande har godkänts som sammanslutning som får föra stambok eller register som motsvarar en stambok ska dock fortfarande förbli i kraft.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet konstaterar att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1012 om avelstekniska och genealogiska villkor för avel, handel med och införsel till unionen av renrasiga avelsdjur, hybridavelssvin och avelsmaterial från dem och om ändring av förordning (EU) nr 651/2014, rådets direktiv 89/608/EEG och 90/425/EEG och om upphävande av vissa akter med avseende på djuravel (förordningen om djuravel), nedan *förordningen om djuravel*, trädde i kraft den 19 juli 2016 och den tillämpas från och med den 1 november 2018. I Europeiska unionen har vissa delområden inom djuraveln harmoniserats, eftersom skillnader mellan olika standarder kan skapa bland annat tekniska hinder för handeln med och importen av avelsdjur samt könsceller och embryon till avelsdjur.

Ett av syftena med förordningen om djuravel har varit att göra bestämmelserna i EU:s lagstiftning om djuravel enhetliga när det gäller de olika djurarterna. I stället för den tidigare djurartsspecifika lagstiftningen föreskrivs det således i förordningen om djuravel om aveln av samtliga djur som omfattas av förordningens tillämpningsområde, dvs. nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur. I förordningen har man dessutom gjort terminologin om djuravel enhetlig genom att ta in ett stort antal definitioner. Förordningen om djuravel innehåller grundläggande bestämmelser bland annat om godkännande av avelsorganisationer och avelsaktörer (dvs. stambokförande eller avelsregisterförande sammanslutningar) och om godkännande av avelsprogram, om införande av avelsdjur i stamböcker eller avelsregister, om godkännande av avelsdjur för avelsändamål, om individprovning och avelsvärdering, om härstamningsbevis, om import från tredjeland till ett medlemsland av avelsdjur samt könsceller och embryon till avelsdjur, om den tillsyn som medlemsländernas myndigheter utövar och om den tillsyn som kommissionen utövar i medlemsländer och tredjeländer.

Betänkande JsUB 9/2018 rd

I lagförslaget i den aktuella propositionen föreslås det att lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) ändras för att motsvara förordningen om djuravel till den del verkställandet av lagstiftningen förutsätter nationella bestämmelser. Förordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna.

Utskottet understryker att lagen om djuravelsverksamhet fortfarande ska innehålla bestämmelser bland annat om godkännande av sammanslutningar som för stambok eller avelsregister och godkännande av avelsprogram och om avelsprogram, förande av stambok och avelsregister och införandet av djur i dessa, härstamningsbevis och import av avelsdjur och deras könsceller och embryon från tredjeländer. Det närmare materiella innehållet i dessa bestämmelser bestäms dock utifrån unionens lagstiftning om djuravel. I propositionen föreslås det också att terminologin i lagen om djuravelsverksamhet ändras i överensstämmelsen med terminologin i EU-lagstiftningen.

Utskottet noterar att de djurarter som hör till tillämpningsområdet för lagen om djuravelsverksamhet bestäms direkt enligt förordningen om djuravel. Med andra ord tillämpas lagen på renrasiga nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur samt hybridavelssvin. I fråga om djurarterna motsvarar tillämpningsområdet för förordningen om djuravel tillämpningsområdet för den gällande lagen om djuravelsverksamhet. Medlemsstaterna kan inte genom eget beslut utvidga tillämpningsområdet för förordningen exempelvis för djurarternas del. Det innebär att förordningen och dess bestämmelser inte kan tillämpas på exempelvis pälsdjur.

Utskottet understryker att lagen om djuravelsverksamhet också i fortsättningen med stöd av 2 § är sekundär i förhållande till djurskyddslagen (247/1996), lagen om djursjukdomar (441/2013) och lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010). Om det i dessa lagar finns bestämmelser som avviker från lagen om djuravelsverksamhet ska de tillämpas i stället för den lagen.

Utskottet konstaterar ytterligare att ägaren av ett djur inte har någon skyldighet att ansöka om införande av djuret i en stambok eller ett avelsregister även om djuret uppfyller kraven för införande. Det är frivilligt. Däremot har en stambokförande eller avelsregisterförande sammanslutning inte rätt att vägra införa ett djur i stambok eller avelsregister, om djuret uppfyller förutsättningarna för införande. Dessutom fattar djurets ägare eller innehavare också i fortsättningen själv beslut exempelvis om vilket djurexemplar som ska användas för avel och om hurdan kombination som i varje enskilt fall ska användas vid avel.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 20/2018 rd utan ändringar.

Betänkande JsUB 9/2018 rd

Helsingfors 29.5.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
vice ordförande Kari Kulmala blå
medlem Markku Eestilä saml
medlem Pertti Hakanen cent
medlem Teuvo Hakkarainen saf
medlem Lasse Hautala cent
medlem Reijo Hongisto blå
medlem Susanna Koski saml
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Juha Pylväs cent
medlem Harry Wallin sd
medlem Peter Östman kd.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.